

Nr 374.

Av herr **Hedlund** i Östersund m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 235, angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1943/44.

På grund av här nedan angivna förhållanden bör i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts prop. nr 235 personalens vid Jämtlands flygflottilj dyrortsplacering justeras.

I såväl 1925 som 1936 års försvarsbeslut bestämdes, att kungl. Jämtlands flygflottilj med etablissement i Frösö läger (ortsgrupp D) skulle räkna Östersund (ortsgrupp H) såsom förlägningsort. Genom Kungl. Maj:ts den 22 januari 1943 kungjorda beslut har en ändring härutinnan vidtagits såtillvida, att vid sagda flygflottilj anställd personal i avlöningshänseende skulle hänföras till den för Frösö kommun gällande ortsgruppen (ortsgrupp C). Sedermera har Kungl. Maj:t funnit för gott justera detta beslut genom att medgiva, att ifrågavarande personal skulle komma i åtnjutande av lön efter den ortsgrupp, till vilken den är hänförlig enligt gällande mantalsskrivning.

Denna förändring av ortsgrupp för kungl. Jämtlands flygflottiljs vidkommande medför en avsevärd löneminskning för stora delar av den vid flottiljen anställda personalen. Försvarets civila tjänstemannaförbund, Östersundsavdelningen, har till flottiljchefen ingivit följande skrivelse:

»Till Chefen för Kungl. Jämtlands flygflottilj.

Med anledning av den nådiga kungörelsen den 22 januari 1943, vari utfärdats bestämmelser angående krigsmaktens indelning i fred m. m. och på grund av vilken vid härvarande flygflottilj anställd personal skulle komma att i avlöningshänseende hänföras till den för Frösö kommun gällande ortsgruppen, få vi härmed vördsamt inkomma med följande orientering.

Det har kommit till vår kännedom, att Kungl. Maj:t numera skulle hava funnit för gott medgiva, att personalen skulle komma i åtnjutande av lön efter den ortsgrupp, till vilken de äro hänförliga enligt gällande mantalsskrivning.

Detta skulle innebära, att personal, bosatt inom depån i anvisade tjänstebostäder eller eljest, komme att få sina avlöningsförmåner reducerade till för Frösö kommun gällande ortsgrupp.

Då emellertid dessa befattningshavare äro för sina inköp av livsförnödenheter, barnens skolgång efter folkskola, egen vidareutbildning och i allt övrigt hänvisade till Östersund, med för den således beslutade lönereduceringen en högst avsevärd sänkning av deras levnadsstandard. För-

månen av lägre hyreskostnader för denna personalgrupp uppväges till fullo av kostnaderna för nödiga resor till staden.

På grund av vad sålunda anförts har berörd personal anmält, att de icke anse sig kunna — utan genomgripande inskränkningar i sin livsföring — kvarstå i innehavda befattningar, utan avse att, så snart tillfälle därtill yppar sig, söka sig över till andra verksamhetsfält.

Då vi våga förmoda, att en sådan nödtvungen avgång av befattningshavare icke är förenlig med Flottiljchefens strävanden att till flottiljen knyta en kår av erfarna tjänstemän, som under en lång följd av år visat sig väl skickade för sina ofta krävande uppgifter, hava vi ansett det förenligt med våra strävanden att bringa förhållandet till Flottiljchefens kännedom.

Östersund den 30 mars 1943.

Ed. Frisk
Ordf.

B. Söderström
Sekr.»

Till FCTF äro anslutna bl. a. meteorologer, väderleksassistenter, trafikledare, radiotelegrafister, husmödrar, maskinister, elektriker, expeditionsföreståndare och annan för tjänsten vid flygförbandet betydelsefull personal. Förutom dessa personalkategorier beröras även militär och civilmilitär personal samt i arvodesbefattningar anställda pensionerade eller förtidsavgångna officerare och underofficerare.

Beträffande den vid flygflottiljens matinerättning anställda personalen föreligger även en orientering.

»Husmor K. Stenbeck
ang. kökspersonal-
frågan vid F 4.

Till Chefen för Kungl. Jämtlands flygflottilj.

Med anledning av Kungl. Maj:ts beslut att löner för vid flottiljen anställd personal skall beräknas efter den ortsgrupp, till vilken vederbörande befattningshavare (löntagare) är hänförlig på grund av gällande mantalskrivning, får jag härmed vördsamt lämna följande orientering.

Redan under hittillsvarande förhållanden har det varit förenat med svårigheter att rekrytera kvinnlig arbetskraft till flottiljens matinerättning.

Orsakerna härtill ha i främsta hand varit svårighet att anskaffa erforderliga bostäder. Kökspersonalen har därför i stor omfattning rekryterats bland hemmafröor från inom flottiljens område belägna torp och arrendehemman.

Sedan numera denna personal liksom även övriga vid matinerättningen anställda köksbiträden anmält sin avsikt att vid lägligt tillfälle söka sin utkomst inom andra arbetsfält eller att söka sig över till matinerättningarna vid i Östersund förlagda militärförband på grund av nu beslutad dyrorts-

nedflyttning, kommer den tidigare genom de förstnämndas hem tillhandahållna bostadsreserven att upphöra. Följden härav blir, att bostäder för all kökspersonal genom Kronans försorg ofördröjligen måste uppföras. Intill dess sådana kunna blivit uppförda, kan det förutses bliva mycket svårt, kanske omöjligt, att för matinrättningens drift erhålla erforderlig personal.

Även efter det tjänstebostäder i erforderlig utsträckning uppförts, kan rekryteringen av kökspersonal förutses komma att stöta på stora svårigheter.

De verkliga levnadskostnaderna för vid flottiljen bosatt personal har visat sig icke understiga de för Östersund gällande. Såsom en merutgift tillkommer i stället för F 4 kökspersonal dryga kostnader genom bussförbindelser med staden.

I detta sammanhang förtjänar påpekas, att vid bl. a. flottinjens verkstad kollektivanställd personal enligt nu gällande avtal tillerkänts löneförmåner enligt för Östersunds stad gällande dyrortsgrupp.

Då det således på grund av nu beslutad nedflyttning av dyrortsgrupp från H- till C-ort kommer att uppstå stora svårigheter vid rekrytering av personal till flottiljens matinrättning, har jag ansett det som min plikt att bringa ovan nämnda förhållanden till Flottiljchefens kännedom.

Östersund den 31 mars 1943.

Vördsamt

K. Stenbeck
Husmor.»

Förhållandena vid kungl. Jämtlands flygflottiljs förläggning synas icke motivera, att personal, som bor inom densamma hänföres till lägre ortsgrupp än den i Östersund eller Hornsberg bosatta delen av personalen. Inom förläggningen och i förläggningens närhet finnes endast en diverseaffär, vilken är trångbodd och utan förmåga att lager- eller saluföra förnödenhetskvantiteter, som svara ens mot det nuvarande antalet befattningshavare, som äro bosatta inom eller intill flottiljens område. De i denna diverseaffär tillämpade priserna snarare över- än understiga gängse Östersundspriser, då affärsinnehavaren måste gottgöra sig transportkostnaderna från staden. Följden är, att berörda personalkategorier helt äro hänvisade till inköp i Östersund av livsmedel och kläder. Detsamma gäller beträffande sjuk- och hälsovård, kroppsvård och förströelser, för vilka inga för befattningshavares familjemedlemmar tillgängliga möjligheter förefinnas inom flottiljens område eller i densammas närhet. I detta sammanhang kan nämnas, att, därest befattningshavare eller dessas husfolk önska på fritid deltaga i utbildningskurser eller dylikt, detta måste ske i staden. För stadsbesök kunna huvudsakligen transporter med busslinje eller droskbil till staden ifrågakomma. Tur- och returbiljett på busslinjen betingar f.n. ett pris av kr. 1: 50 och en enkel bilresa kr. 10:—. För all skolgång efter folkskola måste personalens familjemedlemmar resa till staden, varigenom betydande extra utgifter uppstå

bl.a. för lunchmålet. Vidare är uttaxeringen i Frösö kommun högre än den i staden. Kommunal- och vägs-katten i Frösö kommun uppgick år 1942 till kr. 11: 25, vartill för i Hornsbergs municipalsamhälle bosatta tillkommer kr. 2:— i municipalskatt. Kommunalskatten i Östersunds stad utgjorde samma år kr 10:—. Avsaknaden av tvättstugor till nu befintliga tjänstebostäder inom Frösö läger medför extra utgifter, då tvätten måste utföras vid tvättinrättning i staden eller i tvättstuga å annan plats, dit tvättkläder och personal måste transporteras. För installerande av telefonapparat i tjänste- och privatbostäder måste avsevärda anläggningskostnader erläggas av abonnenten, som sedan har en merutgift av c:a kr. 20:— pr kvartal i stolphyra.

Av det ovan anförda framgår, att levnadskostnaderna för inom flottiljens område eller i detsamma närhet bosatt personal blir högre än för i Östersund bosatt personal, vilken på kronans bekostnad transporteras till och från arbetsplatsen. Samma skäl, som åren 1925 och 1936 föranledde riksdagens beslut, att kungl. Jämtlands flygflottilj skulle räkna Östersund som förläggningssort, kvarstå fortfarande med oförändrad giltighet. Statsrevisorerna ha tidigare anmärkt på, att kungl. Jämtlands flygflottilj hänfördes till Östersunds-sort. Riksdagen fann emellertid då ingen anledning att ändra sitt tidigare beslut, och sedan dess ha inga förändrade förhållanden inträtt.

Den av Kungl. Maj:t i år påbjudna dyrortsplaceringen för kungl. Jämtlands flygflottilj innebär, att dess befattningshavare drabbas av följande inkomstminskning per månad:

Befattning	Månadslön H-ort	Månadslön D-ort	Löneminsk- ning	Löneminsk- ning i % av månads- lönen
Major	1064: 20	965: 95	98: 25	9 %
Kapten	805: 65	711: 35	94: 30	12 %
Löjtnant	530: 55	462: 45	68: 10	13 %
Förrådsförvaltare	553: 30	482: 40	70: 90	13 %
Fanjunkare	469: —	408: 70	60: 30	13 %
Sergeant	417: 10	362: 05	55: 05	13 %
Flygplanmästare	482: 20	419: 30	62: 90	13 %
Förrådsvaktmästare	385: 90	336: 10	49: 80	13 %
Kontorsbiträde	309: 15	269: 85	39: 30	13 %
Skrivbiträde	252: —	220: 60	31: 40	12,5 %
Städerska	187: 50	144: 40	43: 10	23 %

Följden av den löneminskning, som uppstår genom den nya placeringen i ortsgrupper, blir, vilket framgår av FCTF:s, Östersundsavdelningen, ovan återgivna skrivelse, att större delen av flottiljens nu väl inarbetade och för tjänstens gång värdefulla tjänstemannakår kommer att söka sig ifrån flottiljen. Förutom att detta får en menlig inverkan på tjänstedugligheten hos flottiljens personal och därigenom väsentligt nedsätter ett av våra flygför-

bands beredskap och duglighet, kunna förhållandena även ha menlig inverkan på flygsäkerhetstjänsten. Det har i annat sammanhang framhållits önskvärdheten av, att till flygsäkerhetstjänsten nära knuten personal ur beredskaps- och flygsäkerhetssynpunkt bör beredas bostäder i anslutning till arbetsplatsen, så att den mest kvalificerade personalen ständigt kan vara tillhands. Det förhållandet, att det är den mest kvalificerade personalen, som i första hand bör beredas tjänstebostäder, medför, att just denna del av personalen får väsentligt sämre lön än den mindre kvalificerade delen av personalen, som utan större olägenheter anses kunna bo i staden. Kungl. Jämtlands flygflottilj skulle under förutsättning, att nuvarande ortsgruppering får äga bestånd, icke kunna få väl kvalificerad personal för ifrågavarande befattningar, då dessa givetvis komma att söka sig till förband, där avlöningsförhållandena äro gynnsammare. Detta medför särskilda olägenheter vid denna flygflottilj, vilken är belägen inom ett område, som på grund av landskapets starkt kuperade karaktär och ofta snabbt inträffande väderleksförändringar kräver synnerligen väl funktionerande flygsäkerhetstjänst, därest det flygande förbandet utan onödiga risker skall kunna bedriva flygövningar i erforderlig omfattning för att tillfredsställa såväl det nuvarande kravet på beredskap som det fredsmässiga behovet av flygutbildning.

En särskild svårighet uppställer sig för flottiljchefen vid anvisande av tjänstebostäder. Det finnes ett mindre antal sådana å Frösö läger. I vissa fall — exempelvis för flottiljchefen själv — föreligger icke valfrihet. Men i övrigt måste ske ett utväljande av dem, som skola innehava tjänstebostad å lägret, och detta blir i verkligheten att träffa ett val av personer, som skola utsättas för en avsevärd inkomstminskning. Det är icke riktigt och icke lämpligt att ställa flottiljchefen inför en sådan nödvändighet.

Enligt vad vi försport kommer dyrortsplaceringen för vissa orter i riket — däribland Frösö kommun — att med det första regleras. Det synes oss mycket välgrundat att i avvaktan härpå och vad vi i övrigt anfört kungl. Jämtlands flygflottilj får räkna Östersunds stad såsom förläggningsort.

På grund av det anförda hemställa vi,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts prop. nr 235 måtte besluta, att kungl. Jämtlands flygflottilj i dyrortshänseende får tillsvidare räkna Östersund såsom förläggningsort.

Stockholm den 12 maj 1943.

Verner Hedlund.

And. Andersson,
Gisselås.

Sigfrid Jonsson,
Alsen.

Anna Ronnebäck.

Nils A. Larsson
i Östersund.